

გადაზღვევის ბაზრის განვითარების ტენდენციები საქართველოში

კობა ბასილაია

ეკონომიკის აკადემიური დოქტორი
სოხუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტის
ასოცირებული პროფესორი

<https://orcid.org/0009-0009-0271-342X>

k.basilaia@yahoo.com

ლავა-გიორგი

სიმონიშვილი-ჯაკელი

სოხუმის სახელმწიფო
უნივერსიტეტის დოქტორანტი

<https://orcid.org/0009-0009-7560-1883>

lasha.jakeli@ttbcinsurance.ge

DOI: <https://doi.org/10.52340/bal/2023.01.13>

ანოტაცია

საქართველოს სადაზღვევო კომპანიები, კაპიტალისა და რესურსის სიმწირის გამო, აქტიურად მიმართავენ გადაზღვევით ოპერაციებს, რაც საშუალებას აძლევს მათ მინიმალური კაპიტალის პირობებში დაფარონ მაქსიმალური ზარალი. განვითარებადი ქვეყნებისთვის, გადაზღვევა საუკეთესო საშუალებაა ინტეგრაციის პროცესის დასაჩქარებლად.

სტატიის მიზანია წარმოგიდგინოთ გადაზღვევის მნიშვნელობა და აუცილებლობა განვითარებადი ქვეყნებისთვის და მათში არსებული სადაზღვევო კომპანიებისთვის, ასევე რას წარმოადგენს გადაზღვევის არსი, როლი და ფუნქციები საბაზრო ეკონომიკის პირობებში.

სტატიის ობიექტია ქართული არა სიცოცხლის ბაზარი.

საკვანძო სიტყვები: მზღვეველი; დამზღვევეი; გადამზღვეველი; ცედენტი; ცესიონერი;

ციტირებისთვის: ბასილაია კ., სიმონიშვილი-ჯაკელი ლ., გადაზღვევის ბაზრის განვითარების ტენდენციები საქართველოში, ჟურნალი „ბიზნესი და კანონმდებლობა“, No1, 2023 წ. გვ. 135-136.

DEVELOPMENT OF REINSURANCE MARKET IN GEORGIA

Koba Basilaya

Academic Doctor of Economics

Sokhumi State University Associate Professor

Lasha-Giorgi Simonishvili-Jakeli

Doctoral student of Sukhumi State University

ANNOTATION

Georgian insurance companies, due to the scarcity of capital and resources, actively resort to reinsurance operations, which allows them to cover maximum losses with minimal capital. For developing countries, reinsurance is the

best way to speed up the integration process.

The purpose of the article is to present the importance and necessity of reinsurance for developing countries and the existing insurance companies in them, as well as what is the essence, role and functions of reinsurance in the market economy.

The object of the article is the Georgian non-life market.

Keywords: insurer; insurer; reinsurer; assignor; assignee.

For citation: Basilaya K., Simonishvili-Djakeli L., Development trends of the reinsurance market in Georgia, Journal - "Business and Legislation", No. 1, 2023. p. 135-136.

ძირითადი ტექსტი

გადაზღვევას უდიდესი მნიშვნელობა ენიჭება მოსახლეობის სოციალურ-ეკონომიკური გარანტიების შექმნაში. საქართველოს სადაზღვევო კომპანიები კაპიტალის სიმცირის გამო აქტიურად მიმართავენ გადაზღვევის ოპერაციებს, რაც საშუალებას აძლევს მათ მინიმალური კაპიტალის პირობებში დაფარონ მაქსიმალური ზარალი. დამატებით შეიძლება ითქვას, რომ გადაზღვევა აჩქარებს ინტეგრაციის პროცესს, ასევე მშენიერი საშუალებაა უცხოური გამოცდილების გასაზიარებლად და სხვა.

საკითხის მარტივად გასაგებად მოვიყვანთ კარგ მაგალითს, როდესაც სადაზღვევო კომპანია აზღვევს მრავალმილიონიანი ღირებულების ქონებას ქონებრივი რისკებისგან, ეს იმას ნიშნავს, რომ ზარალის დადგომის შემთხვევაში პასუხისმგებლობა საკუთარ თავზე უნდა აიღოს სადაზღვევო კომპანიამ ნაცვლად, ბიზნესისა; წარმოიდგინეთ თუნდაც საქართველოში რამდენი ქონებაა დაზღვეული, შესაბამისად ზარალის დადგომის შანსი საკმაოდ დიდია, ხოლო საქართველოში არსებულ სადაზღვევო კომპანიებს არ აქვთ იმის ბიუჯეტი, რომ დამდგარი ზარალი დაფარონ. ამ შემთხვევაში, საუკეთესო საშუალება გახლავთ გადაზღვევა ანუ რისკის გადაწინაღობა. სადაზღვევო კომპანიები მიმართავენ სხვა მაღალ რეიტინგულ გლობალურ გადამზღვევ კომპანიებს, რომლებიც გარკვეული პრემიის სანაცვლოდ საკუთარ თავზე იღებენ რისკს, ხშირ შემთხვევაში ადგილობრივი სადაზღვევო კომპანიები ბროკერის როლს ითავსებენ;

იმის და მიუხედავად რომ თქვენი ბიზნესის მიერ დაზღვეული ქონება არის საქართველოში და ქართული ხელშეკრულება და პოლისები გაქვთ ხელთ, ეს იმას არ ნიშნავს, რომ ქართულ სადაზღვევო კომპანიას გადაზღვეული არ აქვს თქვენი რისკი; ეს საკმაოდ კარგიცაა, ნდობის დონე იზრდება, სად შეიძლება გამოცდილების ქართული ფორმა, რომ გიზღვევს ბიზნესს და სად მის უკან ორმოცდაათ წლიანი გამოცდილების მქონე გადამზღვეველი რომ დგას, ჩვენის აზრით მეტად საიმედოა.

აქედან გამომდინარე მივიღვართ დასკვნამდე, რომ გადაზღვევა აძლიერებს მზღვეველის ფინანსურ შესაძლებლობას, საშუალებას აძლევს მათ: დააზღვიოს მსხვილი და განხორციელების თვალსაზრისით დიდი ალბათობის რისკები, თავი აარიდოს მისი ბიზნესის სტაბილურობაზე მუდმივმოქმედი საფრთხისაგან, როგორცაა ზარალის შემთხვევითობით განპირობებული რისკი, ფასისა და ტექნოლოგიური ცვლილებებით თუ მართვაში დაშვებული შეცდომებით გამოწვეული რისკები.

ზარალის შემთხვევითი ხასიათით განპირობებული რისკი დაკავშირებულია სადაზღვევო საზღაურის მერყეობასთან, სადაზღვევო შემთხვევათა შესახებ პრეტენზიების განცხადების უთანასწორობასთან, კატასტროფებითა და სტიქიური მოვლენებით გამოწვეულ მოულოდნელად დიდ ზარალთან, როცა განხორციელებული ერთი სადაზღვევო ხდომილება ერთბაშად იწვევს მრავალ სადაზღვევო შემთხვევას და საჭირო ხდება აკუმულირებული ზარალის ანაზღაურება.

გადამზღვეველს შეუძლია მრავალი ხერხით გაზარდოს იმ სერვისის ღირებულება, რომელსაც პირდაპირი მზღვეველი სთავაზობს თავის მომხმარებლებს:

1. გადამზღვეველი ამცირებს პირდაპირი მზღვეველის გადახდის უუნარობის შესაძლებლობას, იღებს რა თავის

თავზე უზარმაზარ რისკს;

2. გადამზღვეველი არეგულირებს პირდაპირი მზღვეველის ფინანსურ ბალანსს, იღებს საკუთარ თავზე რატექნიკური რისკის შეუფასებელ ნაწილს, ანდერრაიტინგის საკუთარი რისკი და სხვადასხვაგვარი შეცდომების (აღამიანური ფაქტორი) რისკს;

3. პირდაპირი მზღვეველის სადაზღვევო პორტფელის დაბალანსებას აკეთილშობილებს, ფარავს რა გადაზღვევით პოლისებს მაღალი სადაზღვევო თანხებით;

4. ზრდის პირდაპირი მზღვეველის შესაძლებლობას მიიღოს დიდი რისკები, თავისკენ იტოვებს რა რისკის პროპორციულ წილს, ასევე იძლევა აუცილებელი რეზერვების ნაწილს;

5. ზრდის კაპიტალის მოცულობას, რომელსაც პირდაპირი მზღვეველი ეფექტურად გამოიყენებს, გამოათავისუფლებს რა კაპიტალს, რომელიც აქამდე იყო მიმართული რისკის დასაფარად;

გადამზღვევი (ცედენტი), დამზღვევისგან მიღებული სადაზღვევო პრემიის ნაწილს უხდის გადამზღვეველს (ცესიონერს), როგორც გადასახადს, ცესიონერის თანხმობისთვის აიღოს თავის თავზე ვალდებულებების ნაწილი. სადაზღვევო შემთხვევის დადგომისას დამზღვევი ან სხვა მოსარგებლე სადაზღვევო საზღაურის ანაზღაურების მოთხოვნით მიმართავს მხოლოდ მზღვეველს, რომელიც ახორციელებს ყველანაირ ანგარიშსწორებას სადაზღვევო ხელშეკრულების მიხედვით. მზღვეველი კი თავის მხრივ ითხოვს გადამზღვეველებისაგან შესაბამისი კუთვნილი თანხების ანაზღაურებას.

გადაზღვევის დროს დამზღვევს აქვს ურთიერთობები მხოლოდ ერთ სადაზღვევო კომპანიასთან, რომელიც ვალდებულია შეასრულოს ყველა ვალდებულება სადაზღვევო ხელშეკრულების მიხედვით თავის გადამზღვეველებთან ურთიერთობის მიუხედავად. თავის მხრივ ცესიონერებს ფორმალურად არა აქვთ ვალდებულებები დამზღვევის წინაშე, ისინი მხოლოდ ცედენტის მოთხოვნებს პასუხობენ.

ამგვარად გადაზღვევის არსი მდგომარეობს სადაზღვევო ხელშეკრულების მიხედვით მზღვეველის მიერ თავის თავზე აღებული ვალდებულებების გადაწინაღობაში, რომელიც ხორციელდება ორ ან მეტ კომპანიას შორის მზღვეველის ფინანსური სიმყარის უზრუნველსაყოფად.

გადაზღვევის აუცილებლობა გამოწვეულია საბაზრო ეკონომიკისათვის განსაზღვრული ფინანსური რისკის მაღალი ხარისხით, რაც პირდაპირ კავშირშია არა მარტო სტიქიურ მოვლენებზე, არამედ ეკონომიკურ კრიზისზე, ინფლაციაზე, პოლიტიკურ მდგომარეობასა და სხვა სოციალურ-ეკონომიკურ ანომალიებზე.

მზღვეველს აქვს უფლებამოსილება, დამზღვევის მიმართ თავისი ვალდებულებების მთლიანი ან ნაწილობრივი განხორციელებისათვის უზრუნველყოს რისკის დაფარვა სხვა გადამზღვეველთან სწორედ გადაზღვევის მეშვეობით.

გამოყენებული ლიტერატურა:

1. შათირიშვილი ჯ. კაკაშვილი ნ. სადაზღვევო საქმე თბ., 2012;
2. <http://insurance.gov.ge> - საქართველოს დაზღვევის ზედამხედველობის სამსახური;
3. www.aldagibci.ge - სს „სადაზღვევო კომპანია ალდაგი“;
4. www.gpih.ge - სს „სადაზღვევო კომპანია ჯი პი აი ჰოლდინგი“.